

**Yç,,çYçf,,&UW²çY±<,,Àè, ±Uç±H}ç
,,ç1/4DÜçç, »çDH-2017**

कक्षा – शास्त्री – ३

प्रश्नपत्रम् – ४

गुणाः - ७०

विषयः – साहित्यम् (Old Course)

समयः – ११ तः २

दिनाङ्कः - 12/04/2017

सन्दर्भग्रन्थः – साहित्यदर्पणः (८, ९, १० परिच्छेदाः)

विभागः १

- प्रश्नः १ कयोश्चिद् द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यां कुरुत । ०८
- १ रसस्याङ्गित्वमाप्तस्य धर्माः शौर्यादयो यथा गुणाः।
- २ न गुणत्वं समाधेश्च ।
- ३ क्वचित्तु वक्त्राद्यौचित्यादन्यथा रचनादयः ।
- प्रश्नः २ ग्रन्थोक्तदिशा रीतिलक्षणं प्रतिपाद्य तद्भेदाः वर्णनीयाः । ०८
- अथवा
- वामनाद्यभिमत-गुणानां ग्रन्थोक्तदिशा गुणत्रये कथमन्तर्भावः ? इति विवेचनीयम् ।
- प्रश्नः ३ टिप्पणीद्वयं नातिविस्तरेण लेख्यम् । ०४
- १ माधुर्यञ्जकाः वर्णाः ।
- २ ओजोगुणव्यञ्जकाः ।
- ३ श्लेषः विचित्रतामात्रम् ।
- ४ द्रवीभावः।
- प्रश्नः ४ पञ्चानां एकैकवाक्येन लघूत्तराणि यच्छत । ०५
- १ केषु रसेषु माधुर्यगुणस्य स्थितिः ?
- २ सर्वेषु रसेषु, सर्वासु रचनासु कः गुणः ?
- ३ "चञ्चद्भुज" इत्यत्र कः गुणः ?
- ४ प्रसादलक्षणं किम् ?
- ५ किं विकटत्वम् ?
- ६ माधुर्यव्यञ्जकैः वर्णैः का रीतिः ?
- ७ मृदुभिः पदैः का रीतिः ?

विभागः २

- प्रश्नः ५ कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यां कुरुत । ०८
- १ अनुप्रासः शब्दसाम्यं वैषम्येऽपि स्वरस्य यत् ।
- २ आधारकर्मविहिते द्विविधे च क्यचि, क्यङि ।
कर्मकर्त्रोर्णमुलि च स्यादेवं पञ्चधा पुनः ॥
- ३ रूपकं रूपितोरोपाद्विषये निरपह्नवे।

प्रश्न: ६	उत्प्रेक्षालङ्कारः ग्रन्थोक्तदिशा सोदाहरणं लेखनीयः । अथवा पूर्वोपमालङ्कारः सोदाहरणं भेदसहितं च वर्णनीयः ।	०८
प्रश्न: ७	टिप्पणीद्वयं नातिविस्तरेण लेख्यम् । १ यमकम् २ अनन्वयः ३ लाटानुप्रासः ४ विभावना	०४
प्रश्न: ८	पञ्चप्रश्नाः एकैकवाक्यद्वारा समाधेयाः । १ विशेषोक्तिरलङ्कारस्य लक्षणं किम् ? २ अपह्नुते: लक्षणं किम् ? ३ अनुप्रासस्य कति भेदाः ? ४ उपमायाः कति भेदाः ? ५ रूपकं कतिविधः ? ६ विरोधमूलकौ कौ अलङ्कारौ ? ७ वागर्थविवसंपृक्तौ.....। इत्यत्र कः अलङ्कारः ?	०५
	विभागः ३	
प्रश्न: ९	निम्नाङ्कितेषु द्वयोः व्याख्यां कृत्वा संस्कृते भावार्थो लेख्यः । १ सम्भवन् वस्तुसम्बन्धोऽसम्भवन् वाऽपि कुत्रचित् । यत्र बिम्बानुबिम्बत्वं बोधयेत्सा निदर्शना ॥ २ यद्येत एवालङ्काराः परस्परविमिश्रिताः । तदा पृथगलङ्कारौ संसृष्टिः सङ्करस्तथा ॥ ३ दृष्टान्तस्तु सधर्मस्य वस्तुनः प्रतिबिम्बनम् ।	०८
प्रश्न: १०	विरोधालङ्कारं सोदाहरणं स्पष्टीकुर्वन्तु । अथवा अर्थान्तरन्यासं सभेदं सोदाहरणं च लिखन्तु।	०८
प्रश्न: ११	टिप्पणी कार्या । (एका) १ कारणमाला २ सङ्करः	०२
प्रश्न: १२	द्वौ प्रश्नौ एकैकवाक्येन समाधेयौ । १ संसृष्टेः लक्षणं किम् ? २ शब्दार्थालङ्कारौ कौ ? ३ एकावल्याः लक्षणं किम् ?	०२